

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОТЕРАПІЇ**

ЛІКИ – ЛЮДИНІ

**Сучасні проблеми створення,
вивчення та апробації
лікарських засобів**

Матеріали XXVIII всеукраїнської
науково-практичної
конференції з міжнародною участю

**3 лютого 2011 року
м. Харків**

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ
№ 1 від 10 січня 2011 року*

Харків
Видавництво НФаУ
2011

інтактних тварин. Так, порівняно з контрольною патологією концентрація сперматозоїдів збільшувалася на 90%, час збереження рухливості та відсоток рухливих форм - відповідно на 63 і 76%. Під впливом досліджуваної субстанції зменшувалася кількість патологічно змінених сперматозоїдів на 24%, в позитивний бік змінювалася кислотна й осмотична резистентність.

Цистенал в умовах даної патології також значно покращував стан статевих клітин: концентрація і час рухливості сперматозоїдів збільшувався на 63 і 33% відповідно, рухливих форм - на 77%, кількість патологічних форм зменшувалася на 13%.

Таким чином, в умовах експериментального циститу, ускладненого простатитом, оксіпрост позитивно впливає на стан сперматогенезу, що зумовлено запобіганням розвитку запального ураження репродуктивних органів.

ОСОБЕННОСТИ ФАРМАКОЛОГИЧЕСКОГО ДЕЙСТВИЯ ВАЛЕРИАНЫ

Корниевский Ю.И., Фурса Н.С., Корниевская В.Г., Панченко С.В.

Запорожский государственный медицинский университет
Ярославская государственная медицинская академия, Россия

Богатый химический состав обуславливает широту медицинского применения валерианы, прежде всего как мягкого успокаивающего, общепризнанного безвредного и способствующего сну средства. Оно представляет собой классический гипнотический фитотранквилизатор, проявляющий (подобно самым распространенным по частоте применения препаратам - производным бенздиазепина) транквилизирующие свойства, выражающиеся преимущественно в анксиолитическом, антифобическом, противосудорожном, антиагрессивном, антидепрессивном, антистрессовом эффектах. Валериана ускоряет процесс засыпания, углубляет сон, пролонгирует на 30-50% действие снотворных, потенцирует влияние седативных, противосудорожных и других средств.

Механизм эффектов валерианы постоянно дискутируется. Особенности его психофармакологического спектра окончательно не выяснены. Для валерианы характерна двухфазность действия. В малых дозах она оказывает местное стимулирующее действие на ЦНС, повышая работоспособность и увеличивая концентрацию внимания, памяти; в больших дозах под её влиянием происходит угнетение ЦНС,

снижается рефлекторная возбудимость в центральных отделах с одновременным усилением тормозных процессов в нейронах кортикальных и субкортикальных структур головного мозга.

Важнейшее достоинство валерианы заключается в том, что она восполняет и поддерживает психическую энергию. В виде различных лекарственных форм, в частности биологически активных добавок к пище и сборов, её используют в лечении болезней нервной, сердечно-сосудистой, пищеварительной и других систем. Так, валериана показана при лечении тревожных, соматоформных, личностных расстройств, неврастении, расстройствах адаптации, сна.

Кроме того, она благотворно влияет при головных болях мышечного напряжения, сосудистого и психогенного характера, на невротоподобные и психопатоподобные состояния, вызванные инфекциями, интоксикациями, черепно-мозговыми травмами и пр. При более тяжелых расстройствах ЦНС валериана используется в качестве дополнительного средства для потенцирования нейролептиков седативного спектра, атипичных нейролептиков, а также антидепрессантов и транквилизаторов.

Наряду с успокаивающими свойствами валереновая кислота проявляет спазмолитическую активность и антиаритмический эффект. По выраженности спазмолитической активности она в 3 раза превосходит папаверин. Её содержание в образцах валерианового корня отечественного происхождения находится в пределах 2,89 - 4,26% и значительно ниже - в препаратах из него. В густом экстракте концентрация составляла 2,31-2,72%, в настойках - 0,34- 0,69% и драже - 0,30 - 0,40%. Наиболее широкое медицинское применение находят водные извлечения валерианы (настой, отвар, мацерат), однако, окончательно не выяснено значение таких её компонентов, переходящих в водное извлечение, как ГАМК и глутаминовая кислота, участвующих в передаче нервных импульсов, а также изовалериановой кислоты, изменяющей переход импульсов от коры к подкорке, подавляющей эмоции и оказывающей на гипоталамус действие подобно аминазину. С другой стороны, седативное действие водных извлечений, по-видимому, связано не с нативными валепотриатами, а с продуктами их распада, образующимися уже на начальных стадиях приготовления настоев и отваров.

К тому же балдринал, гомобалдринал и валтроксал более активны, чем нативные валтрат и дигидровалтрат. Мацерат, приготовленный настаиванием корневищ с корнями в воде при

комнатной температуре, считают эффективнее настоя, приготовленного по методике Государственной Фармакопеи, т. е. при нагревании.

Следовательно, лекарственная форма имеет существенное значение для проявления терапевтического, в том числе и снотворного, эффекта валерианы. Её сочетания с другими растениями в виде биологически активных добавок к пище или лечебных сборов могут способствовать его большей или меньшей выраженности, т.е. умелое комбинирование различных видов лекарственного сырья важный фактор в устранении нарушений сна и бессонницы.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У ФОРМІ ГЕЛІВ

Косяченко Н.М., Вишневська Л.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Запальні хвороби опорно-рухового апарату широко розповсюджені, вражають людей різного віку, часто супроводжуються тяжкими клінічними проявами, також є причинами часткової або повної втрати працездатності великої кількості хворих. В Україні вони посідають третє місце після захворювань системи кровообігу і травлення. За ініціативою Всесвітньої організації охорони здоров'я перша декада другого тисячоліття оголошена декадою, присвяченою патології кістково-м'язової системи та сполучних тканин.

Номенклатура м'яких лікарських форм для лікування запальних хвороб опорно-рухового апарату на фармацевтичному ринку України представлена переважно препаратами закордонних фірм. Тому актуальним є обґрунтування методологічного підходу до створення лікарських засобів у формі гелів із субстанціями природного походження із науковим обґрунтуванням їх складу, показників якості та технології.

При розробці сучасних лікарських препаратів гелеподібної форми випуску сформувався методологічний підхід, який включає наступні етапи: вибір гелеутворювача/чів та розробка гелевої основи; дослідження реологічних властивостей гелевої основи в залежності від різних параметрів (концентрація гелеутворювача, складу дисперсійного середовища, значення рН, температури); обґрунтування вибору активних речовин та особливості їх ведення до основи (дослідження розчинності та стабільності біологічно активних речовин при заданих параметрах); обґрунтування вибору допоміжних речовин та особливості їх ведення до основи (структурно-механічні, фізико-хімічні та ін.